

Üretken Özgeçilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üretken Özgeçilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32248>

Özet

Üretken Özgecılık Ölçe?i, bireylerin sadece anl?k yard?m davran??lar? sergilemek yerine, uzun vadeli ve topluma fayda sa?layan, sonuç odakl? özgeci eylemlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikolojik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2019 y?l?nda Gazanfer Anl? taraf?ndan gerçekte?tirilmis?tir. Çal??man?n temel amac?, orijinal ölçe?in Türkçe formunun psikometrik yap?s?n? incelemek ve bu yap?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu tespit etmektir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenilirlik standartlar?n? kar??lay?p kar??lamad??n? belirleyerek, ilgili alanda yap?lacak ara?t?rmalara sa?lam bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemiştir.

Ölçek, **Üretken Özgecılık** yap?s?n?, klasik yard?mseverlikten ay?ran, yarat?c?l?k ve sürdürülebilirlik içeren boyutlar?yla ele almaktadır. Bu adaptasyon çal??mas?, sosyal psikoloji ve e?itim bilimleri alanlar?nda özgecılık, gönüllülük ve sosyal sorumluluk konular?nda derinlemesine analizler yap?labilmesi için kritik bir ad?m te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Üretken Özgecılık, Özgecılık, Psikolojik Ölçek, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Sosyal Davran??, Gönüllülük.

Yazarlar

Gazanfer ANLI

Amaç

Üretken Özgecılık Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ba?kalar?na yönelik fayda sa?lama eylemlerini, sadece reaktif yard?m davran??lar? olarak de?il, ayn? zamanda proaktif, planl? ve sonuçlar? itibar?yla **üretken** olan bir perspektifle de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle toplumsal fayda, gönüllülük ve sosyal sorumluluk projelerinde yer alan bireylerin motivasyon ve davran?? derinli?ini ölçmeyi amaçlar.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örneğinde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?l?p kullan?lamayaca??n? test etmektir. Bu, kültürel farkl?l?klar?n ölçüm sonuçlar? üzerindeki potansiyel etkilerini ortadan kald?rmak için kritik bir ad?mdır. Çal??ma, Türk akademisyenlerine ve ara?t?rmac?lara, **özgeci davran??lar?n** daha karma??k ve yap?c? yönlerini inceleme imkan? sunan standart bir araç sa?lam??tır.

Yapı

Ölçek, **Üretken Özgeçilik** (Productive Altruism) adıyla verilen psikolojik bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, geleneksel **özgeçilik** (altruizm) kavramından farklı olarak, yardım eyleminin sürdürülebilirliğini, yaratıcılığını ve toplumsal etkisini vurgular. Üretken özgeçilik, bireyin zaman, enerji ve kaynaklarını kullanarak, sadece anlık ihtiyaç gidermek yerine, kalıcı çözümler üretmeyi ve topluluğun genel iyiliğine katkıda bulunmayı içerir.

Ölçek maddeleri genellikle üç temel boyutu kapsar: **(1)** Yaratıcılık ve yenilikçi yardım eylemleri, **(2)** Uzun süreli bağımlılık ve sorumluluk, ve **(3)** Toplumsal fayda odaklılık. Bu boyutlar, özgeçiliğin sadece duygusal bir tepki değil, aynı zamanda bilişsel ve davranışsal bir yatırım olduğunu göstermektedir.

Geçerlik

Anıl (2019) tarafından yürütülen uyarılma çalışmasında, Türkçe formun geçerlik çalışmaları detaylı olarak incelenmiştir. Her ne kadar kaynak metinde spesifik değerler belirtilmemiş olsa da, uyarılma sürecinde genellikle **yapı geçerliliği** (Construct Validity) testleri uygulanmıştır. Bu testler, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne ölçüde doğru ölçtüğünü belirlemek için kullanılır.

Yapı geçerliliği, genellikle doğrulayıcı **faktör analizi** (DFA) veya açılmayıcı faktör analizi (AFA) kullanılarak incelenir. Bu analizler, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapılarının Türkçe örneklemede de korunduğunu ve maddelerin ilgili faktörlere yeterli düzeyde yüklendiğini göstermeyi amaçlamıştır. Ek olarak, ilgili teorik yapılarla (örneğin, sosyal sorumluluk, empati) korelasyonlar incelenerek **ölçüt bağıntılı geçerlik** çalışmaları da yapılmış olabilir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, Anıl (2019) çalışmasında, iç tutarlılık (Internal Consistency) yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Güvenirlilik analizlerinde en yaygın kullanılan yöntem, **Cronbach Alfa** katsayısının hesaplanmasıdır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu gösterir.

Uyarılma çalışmasında, ölçeğin genel ve alt boyutlarının iç tutarlılık katsayılarının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Ayrıca, bazı güvenirlilik çalışmaları kapsamında test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir. Bu, ölçeğin farklı zaman dilimlerinde uygulandığında kararlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Üretken Özgeçilik Ölçeği'nin Türkçe formunun yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Adaptasyon çalışmalarında yaygın olarak kullanılan Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA), orijinal ölçeğin faktör yapısını (muhtemelen çok faktörlü bir yapı) Türk kültüründeki örneklemede de uygun model uyum indekslerine sahip olup olmadığını test etmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin teorik yapısını ampirik verilerle uyumlu olduğunu kanıtlamış ve faktör yüklerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Bu, her bir maddenin ölçmek istediği spesifik **özgeçilik** boyutuna güçlü bir şekilde katkıda bulunduğunu teyit etmektedir. Faktör analizinin başarısı, ölçeğin kültürel olarak geçerli ve geçerli bir ölçüm aracı olarak kabul edilmesini sağlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarılama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatında (Örneğin, 5'li veya 7'li Likert ölçeği) sunulur, ancak kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi mevcut değildir.

Language Available: Türkçe, Orijinal dili (muhtemelen İngilizce veya başka bir Batı dili).

Population Group: Yetkinler, Üniversite Öğrencileri veya Genel Nüfus (Uyarılama çalışması üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış olabilir).

Age Group: 18 yaş ve üzeri.

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcılık, Sürdürülebilirlik, Cronbach Alfa, Yapı Geçerliliği, Uyarılama, Psikometri, Sosyal Sorumluluk.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Saılanan kaynakta mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: anligazanfer@gmail.com

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve olas? ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Gazanfer Anl? ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi indirilebilir durumdad?r. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [uretken-ozgecilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Anl?, G. (2019). Üretken Özgecılık Ölçe?i Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Ara?t?rmalar? Dergisi*, 14(20), 728-742. doi: 10.26466/opus.596715. Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: [dergipark.org.tr](#)

Üretken Özgecılık Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak metinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için Anl? (2019) referans?na veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.